

BÜYÜKLÜK

Cenâb-ı Hakk'ın büyüklüğü mahlûkata nispeten değildir. **Allah zatında büyüktür, büyüklüğü mahlûkat ile kıyasa girmez.** O'nun Zatı hiçbir mahlûkuna benzemediği gibi, büyüklüğü de mahlûkatın büyüklüğüne benzemez. **Mahlûkatın büyüklüğü nisbîdir, birbirine göredir.**

Güneşin büyüklüğü kar zerrelerindeki tecellileriyle kıyasa girmez. Zira bütün o tecelliler, parlaklıklarını o güneşten almaktadırlar. Nasıl onunla kıyasa girebilirler?

Aynen bunun gibi, ilmi, kudreti, azamet ve kibriyâsı sonsuz olan Allah Teâlâ'nın büyüklüğü de mahlûkatın büyüklüğü ile hiçbir cihetle kıyasa giremez. Zira bütün mahlûkat hep O'nun sıfatlarının ve isimlerinin tecellileridir. Varlıkları O'nun var etmesiyle, hayatları O'nun hayat vermesiyledir. Onların büyüklükleri ancak birbirilerine göredir.

İnsan aklı ne kadar büyüklük tasavvur ederse etsin ve yine insan hayali büyüklüğü nasıl hayal ederse etsin, bunların hepsi mahlûk büyüklüğüdür. Cenâb-ı Hakk'ın büyüklüğü, düşünülen ve hayal edilen bütün bu büyüklüklerden münezzehtir, yücedir.

Bilindiği gibi, matematik ilminde bir "**sonsuz**" kavramı vardır. Bütün rakamlar ona nispetle kıyasa giremeyecek kadar küçük kalırlar. Onların büyüklükleri birbirilerine göredir. Sonsuz için bir ile bir milyanın farkı yoktur. Bütün rakamlar şuurlu kabul edilse, bunların hepsi sonsuzu kavramakta aynı derecede güçsüz ve noksan kalacakları gibi, Cenab-ı Hakk'ın sonsuz büyüklüğünü anlamakta da bütün akıllar aynı nispette aciz kalırlar. O mutlak ve sonsuz büyüklük, bu sınırlı akla sığmaz.